KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 7.12.2006
KOM(2006) 779 v konečném znění

INTERPRETAČNÍ SDĚLENÍ

o uplatňování článku 296 Smlouvy s ohledem na zadávání zakázek v oblasti obrany

(předložený Komisí)

{SEK(2006) 1554}
{SEK(2006) 1555}

INTERPRETAČNÍ SDĚLENÍ

o uplatňování článku 296 Smlouvy s ohledem na zadávání zakázek v oblasti obrany

(Text s významem pro EHP)

Úvod

Zadávání zakázek v oblasti obrany tvoří velkou část veřejných zakázek v Evropské unii. Rozpočty členských států na obranu mají celkovou hodnotu asi 170 miliard EUR, z čehož více než 80 miliard EUR připadá na zadávání zakázek.

Většina těchto výdajů je rozdělena mezi poměrně malé a uzavřené vnitrostátní trhy. Odvětví obrany v Evropě zůstává roztříštěné na úrovně jednotlivých států, přičemž zde existuje 25 různých zákazníků a 25 různých regulativních rámců. Tato roztříštěnost je hlavní překážkou pro spolupráci i hospodářskou soutěž v rámci Evropské unie. Je zdrojem dodatečných nákladů a nehospodárnosti, a má proto nepříznivý dopad na konkurenceschopnost evropské obranné průmyslové a technologické základny, jakož i na úsilí členských států o přiměřené vyzbrojení svých ozbrojených sil.

K této roztříštěnosti významně přispívají právní předpisy týkající se zadávání zakázek v oblasti obrany. Většina zakázek v oblasti obrany je vyňata z pravidel vnitřního trhu a udělována na základě vnitrostátních pravidel pro zadávání zakázek, jež mají velmi rozdílná výběrová kritéria, postupy zveřejňování apod. Míra zveřejňování ze strany ministerstva obrany se v jednotlivých členských státech rovněž značně liší. Všechny tyto skutečnosti mohou omezit přístup zahraničních dodavatelů na trh, a narušit tak hospodářskou soutěž v rámci Evropské unie.

Komise proto ve svém sdělení z března 2003[1] označila právní předpisy v oblasti zadávání zakázek za jednu z oblastí, v nichž je zapotřebí přijmout opatření s cílem zřídit evropský trh s obranným materiálem (EDEM). To vedlo ke zveřejnění Zelené knihy o veřejných zakázkách v oblasti obrany[2] v září 2004, v níž byly zainteresované strany vyzvány k tomu, aby vyjádřily své stanovisko k různým možnostem zlepšení transparentnosti a otevřenosti trhu v oblasti obrany mezi členskými státy EU. Konzultace potvrdily, že stávající legislativní rámec pro zadávání zakázek v oblasti obrany řádně nefunguje:

- Přetrvávají pochybnosti o oblasti působnosti článku 296 Smlouvy o ES, který umožňuje členským státům odchýlit se od pravidel vnitřního trhu, jsou-li ohroženy podstatné zájmy jejich bezpečnosti. Vzhledem k tomu, že rozlišení mezi zakázkami v oblasti obrany, které se týkají podstatných zájmů bezpečnosti, a zakázkami, jež se těchto zájmů netýkají, je nejasné, není vždy zřejmé, která pravidla by se měla v případě jednotlivých zakázek uplatňovat. Uplatňování článku 296 Smlouvy o ES proto zůstává problematické a v jednotlivých členských státech se velmi liší.

[1] KOM(2003) 113 ze dne 11.března.2003.
[2] KOM(2004) 608 ze dne 23.září.2004.

- Stávající směrnice o zadávání veřejných zakázek se dokonce i ve svém revidovaném znění (2004/18/ES) považuje v případě mnoha zakázek v oblasti obrany za nevhodnou, neboť nezohledňuje určité zvláštnosti těchto zakázek. Řada členských států z tohoto důvodu není ochotna používat v případě obranného materiálu směrnici o zadávání veřejných zakázek, a to ani pokud nejsou splněny podmínky pro používání článku 296.

Komise na základě těchto zjištění v prosinci 2005 oznámila dvě iniciativy ke zlepšení situace[3]:

(1) Přijetí „Interpretačního sdělení o uplatňování článku 296 Smlouvy s ohledem na zadávání zakázek v oblasti obrany“. Toto sdělení nebude upravovat, ale vysvětlovat stávající právní rámec;

(2) Příprava případné nové směrnice o zadávání zakázek obranného materiálu, na který se odchylka podle článku 296 Smlouvy o ES nevztahuje. Tato směrnice by mohla nabídnout nová, pružnější pravidla přizpůsobená zvláštnostem odvětví obrany.

Cílem tohoto sdělení je zabránit případnému nesprávnému výkladu a zneužití článku 296 Smlouvy o ES s ohledem na zadávání zakázek v oblasti obrany. Komise proto vyjádří své názory na zásady, kterými se řídí uplatňování článku 296 Smlouvy o ES, a vysvětlí své chápání podmínek uplatňování uvedené výjimky s ohledem na judikaturu Soudního dvora. Poslední slovo při stanovení rozsahu působnosti článku 296 Smlouvy o ES bude mít Soudní dvůr.

Toto sdělení nemůže poskytnout výklad podstatných zájmů bezpečnosti členských států, ani předem určit, na které zakázky v oblasti obrany se výjimka podle článku 296 Smlouvy o ES vztahuje, či nevztahuje. Spíše poskytne veřejným zadavatelům pokyny pro posouzení, zda uplatnění výjimky je oprávněné.

Vysvětlení stávajícího právního rámce je nezbytným prvním krokem směrem k větší otevřenosti evropských trhů v oblasti obrany. Komise zároveň posuzuje dopad případné nové směrnice týkající se obrany. Toto sdělení ve spojení s takovou směrnicí může představovat nevhodnější přístup k řešení potíží s uplatňováním článku 296 Smlouvy o ES na úrovni Společenství. Tyto iniciativy doplňují úsilí členských států posílit hospodářskou soutěž v oblasti obranného materiálu v rámci Evropské unie, na který se vztahuje článek 296 Smlouvy o ES, prostřednictvím Kodexu chování Evropské obranné agentury.

Toto sdělení se týká pouze zadávání zakázek v oblasti obrany vnitrostátními orgány v rámci evropského vnitřního trhu. Nevztahuje se na obchod se zbraněmi se třetími zeměmi, který se nadále řídí pravidly WTO, a zejména dohodou o veřejných zakázkách (GPA)[4].

---

[3] KOM(2005) 626 ze dne 6.prosince.2005.

[4] Ustanovení čl. XXIII odst. 1 GPA uvádí, že „nic nemůže zabránit stranám, aby přijaly veškerá opatření nebo nezveřejnily informace, které považují za nezbytné k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti v souvislosti se zadáváním zakázek na zbraně, střelivo a válečný materiál nebo se zadáváním zakázek nezbytným z hlediska národní bezpečnosti nebo národní obrany“. V souladu s těmito ustanoveními obsahuje příloha 1 část 3 dodatku 1 ke GPA seznam dodávek a materiálu zakoupených ministerstvy obrany, na které se dohoda vztahuje. Tento seznam zahrnuje pouze nevojenský materiál.

1. PRÁVNÍ ZÁKLAD

Podle stávajících právních předpisů EU se na zakázky v oblasti obrany vztahují pravidla vnitřního trhu. Směrnice 2004/18/ES o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby[5] se tedy vztahuje na „*veřejné zakázky zadávané veřejnými zadavateli v oblasti obrany s výhradou článku 296 Smlouvy*“ (článek 10 uvedené směrnice).

Článek 296 Smlouvy o ES zní:

(1) Ustanovení této smlouvy nebrání použití následujících pravidel:

a) žádný členský stát není povinen poskytovat údaje, jejichž zpřístupnění podle jeho názoru odporuje podstatným zájmům jeho bezpečnosti,

b) každý členský stát může učinit opatření, která považuje za nezbytná k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti a která jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi; tato opatření nesmí nepříznivě ovlivnit podmínky hospodářské soutěže na společném trhu s výrobky, které nejsou určeny výlučně k vojenským účelům.

(2) Rada může na návrh Komise jednomyslným rozhodnutím změnit seznam výrobků, na něž se vztahuje odst. 1 písm. b), vypracovaný v dubnu 1958.

Vynětí zakázek v oblasti obrany z pravidel vnitřního trhu je opatření spjaté s obchodem se zbraněmi, střelivem a válečným materiálem. Právním základem tohoto opatření je čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES. Členské státy mohou tuto výjimku použít pro zadávání zakázek v oblasti obrany za předpokladu, že jsou splněny podmínky stanovené Smlouvou podle výkladu Soudního dvora. Oblast působnosti čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES je zároveň omezena pojmem „podstatné zájmy bezpečnosti“ a seznamem vojenského materiálu uvedeným v odstavci 2 uvedeného článku.

Ustanovení čl. 296 odst. 1 písm. a) Smlouvy o ES se netýkají pouze obrany, ale všeobecně se zaměřují na ochranu informací, které členské státy nemohou zveřejnit, aniž by tím ohrozily podstatné zájmy své bezpečnosti. To se může rovněž týkat zadávání veřejných zakázek na citlivý materiál jak v odvětví obrany, tak i v odvětví bezpečnosti. Všeobecně však platí, že na případné potřeby důvěrnosti související s postupem zadávání veřejných zakázek na vojenský materiál se vztahuje čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES.

2. BEZPEČNOSTNÍ ZÁJMY A ZÁVAZKY VYPLÝVAJÍCÍ ZE SMLOUVY

Za vymezení a ochranu svých bezpečnostních zájmů jsou odpovědné členské státy. Článek 296 Smlouvy o ES toto právo uznává a umožňuje výjimku v případech, kdy by dodržování evropských právních předpisů ohrozilo podstatné zájmy bezpečnosti členských států.

Uplatňování článku 296 Smlouvy o ES při zadávání zakázek v oblasti obrany však má za následek neuplatňování směrnice 2004/18/ES, která je právním nástrojem určeným k tomu, aby bylo zajištěno dodržování základních ustanovení Smlouvy týkajících se volného pohybu zboží a služeb, jakož i svobody usazování v oblasti zadávání veřejných zakázek (články 28,

[5] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby.

43, 49 Smlouvy o ES). Pravidla uvedené směrnice vyjadřují základní principy a cíle vnitřního trhu, a proto se jakákoliv výjimka podle článku 296 Smlouvy o ES dotýká samotné podstaty Evropského společenství a svou povahou představuje skutečnost závažnou z právního a politického hlediska.

Smlouva proto obsahuje přísné podmínky pro uplatňování této výjimky, přičemž vyvažuje zájmy členských států v oblasti obrany a bezpečnosti se základními principy a cíli Společenství. Cílem těchto podmínek je zabránit případnému zneužití a zajistit, aby výjimka zůstala skutečně pouze výjimkou omezenou na případy, kdy členské státy nemají jinou možnost, než chránit své bezpečnostní zájmy na vnitrostátní úrovni.

Soudní dvůr důsledně objasňoval, že jakákoliv výjimka z pravidel, jejímž účelem je zajistit účinnost práv svěřených Smlouvou, musí mít přísný výklad[6]. Soudní dvůr navíc potvrdil, že totéž platí i pro výjimky použitelné „*v situacích, v nichž může jít o veřejnou bezpečnost*“. Ve věci *Komise v. Španělsko* Soudní dvůr rozhodl, že články, v nichž Smlouva stanoví takové výjimky (včetně článku 296 Smlouvy o ES) „*se vztahují na výjimečné a jasně definované případy. Tyto články vzhledem ke svému omezenému charakteru nedovolují širší výklad*“[7].

Rozsah i podmínky uplatňování článku 296 Smlouvy o ES proto musí být vykládány restriktivním způsobem.

3. OBLAST POUŽITÍ

Ustanovení čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES umožňuje přijmout „*opatření spjatá s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi*“, které jsou uvedeny na seznamu podle odstavce 2. Tento seznam byl přijat dne 15. dubna 1958 jako rozhodnutí Rady 255/58. Dle Soudního dvora je jasné, že čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES "*není určen pro použití na aktivity spojené s jinými výrobky, než s vojenskými výrobky uvedenými na [tomto]seznamu*" [8].

Výklad čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES a vymezení jeho oblasti použití však zároveň musí zohlednit, že technika a zásady pro zadávání veřejných zakázek se vyvíjejí. Seznam z roku 1958 se z hlediska techniky zdá dostatečně všeobecný na to, aby se vztahoval na současný a budoucí vývoj. Podobně se může čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES vztahovat i na zadávání zakázek na služby a práce přímo související se zbožím uvedeným na seznamu, jakož i na moderní metody zadávání veřejných zakázek zaměřené na schopnosti za předpokladu, že jsou vždy splněny ostatní podmínky pro uplatňování článku 296 Smlouvy o ES.

Seznam z roku 1958 však zahrnuje pouze materiál, který je čistě vojenského charakteru a slouží pouze vojenským účelům. Je pravda, že pojem bezpečnosti je čím dál tím složitější z důvodu nových hrozeb, kterými se stírá tradiční rozlišení vojenské a nevojenské a vnější a

---

6 Rozsudek ze dne 4. října 1991 ve věci C-367/89 *Richardt a Les Accessoires Scientifiques*, bod 20; v oblasti zadávání veřejných zakázek zejména: rozsudek ze dne 3. května 1994 ve věci C-328/92 *Komise v. Španělsko*, bod 15; rozsudek ze dne 28. března 1995 ve věci C-324/93 *Evans Medical a Macfarlan Smith*, bod 48.

7 Rozsudek ze dne 16. září 1999 ve věci C-414/97 *Komise v. Španělsko*, bod 21; rozsudek ze dne 15. května 1986 ve *věci* C-222/84 *Johnston, bod* 26.

8 Rozsudek ze dne 30. září 2003 ve věci T-26/*01Fiocchi Munizioni v. Komise*, odst. 61; viz také stanovisko generálního advokáta generála Jacobse ze dne 8. května 1991 ve věci *C-367/89 Richardt a Les Accessoires Scientifiques*, odst. 30.

vnitřní bezpečnosti. Vzhledem k tomu, že se úloha vojenských a nevojenských bezpečnostních sil stále ještě liší, je však za běžných okolností možné rozlišovat mezi zadáváním vojenských a nevojenských zakázek.

Povaha výrobků uvedených na seznamu z roku 1958 a výslovný odkaz v článku 296 Smlouvy o ES na „*výlučně vojenské účely*“ potvrzuje, že na základě čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES lze z pravidel Společenství vyjmout pouze zadávání zakázek na materiál, který je navržen, vyvinut a vyroben ke zvláštním vojenským účelům[9].

Zadávání zakázek na nevojenské bezpečnostní účely je naopak z oblasti působnosti čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES vyňato. V případě těchto veřejných zakázek mohou k výjimce z pravidel Společenství na základě článku 14 směrnice o zadávání veřejných zakázek opravňovat bezpečnostní zájmy za předpokladu, že byly splněny podmínky pro její uplatnění[10].

Na rozdíl od čl. 296 odst. 1 písm. b) se čl. 296 odst. 1 písm. a) Smlouvy o ES může vztahovat i na zadávání zakázek na materiál dvojího užití pro vojenské i nevojenské bezpečnostní účely, pokud by uplatňování pravidel Společenství ukládalo členskému státu povinnost zveřejnit informace poškozující podstatné zájmy jeho bezpečnosti.

4. PODMÍNKY POUŽITÍ

Vojenský materiál uvedený na seznamu z roku 1958 nepředstavuje automatickou výjimku z pravidel vnitřního trhu. Rozhodnutí Rady 255/58 uvádí, že seznam zahrnuje materiál, v jehož případě mají členské státy oprávněný zájem na tom, aby mohly přijmout opatření stanovená v čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES. Rozhodnutí Rady jako takové tedy neumožňuje automatické uplatňování této výjimky. Soudní dvůr navíc několikrát potvrdil, že článek 296 Smlouvy o ES nepředstavuje automatickou výjimku v oblasti obrany[11]. Výjimka má naopak právní základ v článku 296 Smlouvy o ES, což znamená, že prvky na tomto seznamu mohou představovat výjimku pouze tehdy, jsou-li splněny podmínky pro uplatnění článku 296 Smlouvy o ES[12].

Podle článku 296 Smlouvy o ES mohou členské státy přijmout opatření, která považují za nezbytná k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti. Předpokládá se, že toto ustanovení poskytuje členským státům vysoký stupeň uvážení při rozhodování o tom, jak chránit podstatné zájmy bezpečnosti [13]: Nicméně, znění (" nezbytná k ochraně …") také ukazuje, že toto uvážení není neomezené. Samotná existence článku 298 Smlouvy o ES, který stanoví zvláštní postup pro případ možného nesprávného uplatnění článku 296 Smlouvy o ES, potvrzuje, že členské státy nemají absolutní svobodu při rozhodování o tom, zda konkrétní veřejnou zakázku vyjmou z pravidel vnitřního trhu. Naopak „*je povinností členského státu, který se snaží uplatnit [článek 296 Smlouvy o ES], aby poskytl důkaz o tom, že dotčené*

---

9 Věc *T-26/01 Fiocchi Munizioni v. Komise*, odst. 59 a 61.

10 Článek 14 směrnice 2004/18/ES stanoví, že: „Tato směrnice se nevztahuje na veřejné zakázky, které jsou prohlášeny za tajné nebo pokud jejich plnění musí být v souladu s platnými právními a správními předpisy platnými v daném členském státě doprovázeno zvláštními bezpečnostními opatřeními nebo jestliže to vyžaduje ochrana základních bezpečnostních zájmů tohoto státu“.

11 Rozsudek ze dne 26. října 1999 ve *věci* C-273/97 *Sirdar,* bod 15-16; rozsudek ze dne 11. ledna 2000 ve *věci* 285/98 *Kreil,* bod 16; rozsudek ze dne 11. března 2003 ve *věci* C-186/01 *Dory,* bod 30-31.

12 Viz také odpověď Rady poslankyni EP paní Van Hemeldonckové (1985)0574/F ze dne 3. října 1985; obdobně: rozsudek ze dne 13. července 2000 ve *věci* C-423/98 *Albore,* bod 22-23.

13 Věc *T-26/01 Fiocchi Munizioni v. Komise*, odst. 59 a 61.

výjimky nepřesahují hranice těchto [jasně definovaných] případů“ a prokázat „*že dané výjimky … jsou nezbytné k ochraně podstatných zájmů jeho bezpečnosti*“[14].

Jediným záměrem, který opravňuje k takové výjimce, je ochrana podstatných zájmů bezpečnosti členských států. Jiné zájmy, zejména průmyslové a hospodářské, nemohou jako takové opravňovat k výjimce na základě čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES, i když jsou spojené s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi. Na nepřímé nevojenské kompenzace (offsety), které neslouží konkrétním bezpečnostním zájmům, ale všeobecným hospodářským zájmům, se například nevztahuje článek 296 Smlouvy o ES, i když jsou spojeny s veřejnou zakázkou v oblasti obrany, která představuje výjimku podle uvedeného článku[15].

Bezpečnostní zájmy členských států by se měly zároveň zvažovat z evropské perspektivy. Mohou se například lišit ze zeměpisných nebo historických důvodů. Evropská integrace však vede k rostoucímu sbližování národních zájmů mezi členskými státy. Rozvoj společné zahraniční a bezpečnostní politiky a evropské bezpečnostní a obranné politiky ukazuje, že to platí stále více právě v oblasti bezpečnosti a obrany. Společným cílem členských států je zejména rozvoj společného trhu s vojenským materiálem a konkurenceschopné evropské obranné průmyslové a technologické základny. To by členské státy měly mít na zřeteli při zvažování, zda by uplatňování pravidel EU pro zadávání zakázek, jejichž cílem je podporovat hospodářskou soutěž v rámci Evropské unie, ohrozilo podstatné zájmy jejich bezpečnosti.

Článek 296 Smlouvy o ES se navíc nevztahuje na ochranu všeobecných zájmů bezpečnosti, ale na ochranu podstatných zájmů bezpečnosti. Toto vymezení podtrhuje výjimečný charakter dané výjimky a jasně uvádí, že zvláštní vojenská povaha materiálu uvedeného na seznamu z roku 1958 sama o sobě nestačí k tomu, aby opravňovala k výjimce z pravidel EU pro zadávání zakázek. Toto obzvlášť důrazné znění („podstatné“) naopak omezuje případné výjimky ze zadávání zakázek, které jsou pro vojenský potenciál členských států nejdůležitější.

Znění článku 298 Smlouvy o ES a příslušná judikatura, které se všeobecně týkají článku 296, potvrzují, že toto zdůvodnění by se mělo vztahovat nejen na uplatňování odst. 1 písm. a), ale i odst. 1 písm. b) článku 296 Smlouvy o ES.

5. ZPŮSOB UPLATŇOVÁNÍ ČLÁNKU 296 SMLOUVY O ES

Je výsadou členských států definovat podstatné zájmy své bezpečnosti a jejich povinností tyto zájmy chránit. Koncepce podstatných zájmů bezpečnosti jim dává volnost při výběru opatření na ochranu těchto zájmů, ale rovněž zvláštní odpovědnost dodržovat závazky vyplývající ze Smlouvy a nezneužívat tuto volnost. Členské státy nesmí především zapomínat na to, že výjimka podle článku 296 Smlouvy o ES je použitelná pouze v jasně definovaných případech a rovněž se musí ujistit, že tato výjimka „*nepřesahuje hranice těchto případů*“[16].

S ohledem na zadávání zakázek v oblasti obrany mohou členské státy uvést své výsady v oblasti bezpečnosti do souladu se závazky vyplývajícími ze Smlouvy pouze tak, že v

---

14 Věc C-414/97 *Komise v. Španělsko*, bod 22.

15 Offsety jsou kompenzace, které mnohé vlády vyžadují od zahraničních zadavatelů v oblasti obrany jako podmínku pro nákup vojenského materiálu. Tyto kompenzace se mohou vztahovat na celou řadu činností: přímé kompenzace jsou přímo spojeny s předmětem veřejné zakázky; nepřímé kompenzace naopak nejsou a mohou být vojenské i civilní povahy.

16 Věc C-414/97 *Komise v. Španělsko*, bod 22.

případě každé veřejné zakázky pečlivě posoudí, zda je výjimka z pravidel Společenství oprávněná, či nikoliv. Takové jednotlivé posouzení každého případu musí být obzvlášť přísné na rozhraní článku 296 Smlouvy o ES, kde použití výjimky může být sporné.

To především znamená, že veřejní zadavatelé musí zvážit:

- O který z podstatných zájmů bezpečnosti se jedná?
- Jak spolu souvisí tento zájem bezpečnosti a konkrétní rozhodnutí o zadání zakázky?
- Proč je neuplatňování směrnice o zadávání veřejných zakázek v tomto konkrétním případě nezbytné k ochraně podstatného zájmu bezpečnosti?

Ustanovení čl. 296 odst. 1 písm. b) Smlouvy o ES zároveň stanoví, že opatření přijatá podle tohoto článku „*nesmí nepříznivě ovlivnit podmínky hospodářské soutěže na společném trhu s výrobky, které nejsou určeny výlučně k vojenským účelům*“. V rámci zadávání zakázek v oblasti obrany se to může týkat kompenzací, a to zejména nepřímých nevojenských kompenzací. Členské státy se proto musí ujistit, že dohody o kompenzacích týkající se zakázek v oblasti obrany, na něž se vztahuje čl. 296 odst. 1 písm. b), se řídí tímto ustanovením.

6. ÚLOHA KOMISE

Úlohou Komise není posuzovat podstatné zájmy bezpečnosti členských států, ani to, jaké zakázky na vojenský materiál zadávají s cílem tyto zájmy chránit. Komise však může jako ochránce Smlouvy ověřit, zda byly v případě zadávání zakázek splněny podmínky pro uplatnění výjimky podle článku 296 Smlouvy o ES.

V těchto případech je povinností členských států poskytnout nezbytné informace a dokázat, že výjimka je potřebná k ochraně podstatných zájmů jejich bezpečnosti. Soudní dvůr opakovaně uvedl, že „*z článku 10 Smlouvy o ES vyplývá, že členské státy mají povinnost loajálně spolupracovat při každém šetření prováděném Komisí na základě článku 226 Smlouvy o ES a poskytnout jí veškeré požadované informace za tímto účelem*“[17]. Týká se to všech šetření, které Komise provádí jako ochránce Smlouvy, včetně případných přezkumů použitelnosti článku 296 Smlouvy o ES na zakázky v oblasti obrany.

Je proto povinností každého dotčeného členského státu, aby během šetření ve věci zadávání zakázek v oblasti obrany, které provádí Komise, předložil důkazy o tom, že na základě zvláštních podmínek příslušného zadávání zakázek by uplatňování směrnice Společenství ohrozilo podstatné zájmy jeho bezpečnosti. Všeobecné odkazy na zeměpisnou a politickou situaci, dějiny a závazky vůči Alianci nejsou v tomto případě postačující.

Ve smyslu článku 287 Smlouvy o ES se členským státům zaručuje, že jim Komise zajistí absolutní důvěrnost získaných informací.

Povedou-li opatření přijatá podle článku 296 Smlouvy o ES k narušení podmínek hospodářské soutěže na společném trhu, může Komise společně se zúčastněným státem podle článku 298 Smlouvy o ES prověřit, jak by tato opatření mohla být přizpůsobena pravidlům stanoveným touto smlouvou.

---

[17] Rozsudek ze dne 13. července 2004 ve věci 82/03 *Komise v. Itálie*, bod 15.

Komise může věc rovněž předložit přímo Soudnímu dvoru, pokud se domnívá, že některý členský stát zneužívá oprávnění stanovená v článku 296 Smlouvy o ES. V takovém případě je povinností členského státu dokázat, že příslušná výjimka je oprávněná.

Při posuzování případných porušení Komise rovněž zohlední zvláštní citlivost odvětví obrany. Komise bude zároveň pokračovat v přípravě případné směrnice o zadávání zakázek na vojenský materiál, na který se nevztahuje článek 296 Smlouvy o ES.